

Een vogelparadijs aan het Velence-meer (II)

Door P. C. Dwarshuis

Om 8.00 zit ik alleen in de tent. De begeleiders zijn nauwelijks uit het gezicht of de oude vogels dalen en masse in de kolonie. Er zijn al flink grote jongen, die luid kekkerend bedelen met maaiende op- en neerwaartse bewegingen van de kop. Ook zijn er kleine jongen en zelfs zitten twee vogels nog op eieren. De ouden slepen met rietstengels, die ze in de nestrand schikken. Soms hebben ze hevige ruzie en pikken elkaar fel. Sommige grote jongen gaan aan de wandel en komen dan blijkbaar op een verkeerd nest terecht, wat aanleiding geeft tot ruzie. Soms worden grote jongen, die te ver van het nest weglopen door de oude vogels met snavelpikken teruggestuurd.

Het is een hele drukte met veel lawaai. De meeste jongen kekkeren onophoudelijk, maar ook hoor ik geregeld een triller, veel grover en lager dan van een groenling, daarbij maaien de koppen uittentreure heen en weer. Blijkbaar denken ze dat er gevoerd moet worden, maar de oude vogels zijn helemaal niet op de visvangst geweest. Ze hebben dus geen voer bij zich en dat schijnt niet tot de jongen door te dringen. Een enkele maal wordt er toch gevoerd. Daarbij omvat de oude vogel zowat de hele kop en hals van het jong, dan komt het voedsel brakende naar boven, maar je ziet het niet, want het wordt door het jong achter uit de keelzak van de oude gehaald en direct opgeslokt heeft. (Opm.: ook bij aalscholver en pelikaan wordt het voedsel uit de keelzak van de ouden gehaald. Al deze vogels hebben een naakte keelhuid, zeer doelmatig aangepast aan de manier van voeren, want een huid met veel veerinplantingen moet wel zwakker zijn).

De naakte keelhuid is geel en deze gele vlek heeft bij sommige vogels een vermiljoen-rood randje, althans aan de caudale zijde. Ik meen, dat alleen oude vogels dit rode randje om de keelvlek hebben.

De lepelaar die als zwijgzaam wordt beschreven, maakt wel degelijk geluid, en wel een kort toeterend geluid, als een speelgoedtoetertje, waarop men heel korte stootjes geeft. De keel gaat daarbij op en neer, de bek blijft vaak gesloten of gaat slechts weinig open.

De vogels zijn erg mak en trekken zich niets van de tent aan. Ik kan me rustig

LEPELAARS: „ . . . soms hebben ze hevige ruzie”

bewegen voor het kijkgat. Ook zonder bepaalde voorzorg objectieven verwisselen. Sommige vogels komen op een paar meter afstand van de tent. Als het zo gemakkelijk gaat, wordt je zelf ook wat zorgeloos. Op een gegeven moment schraap ik hoorbaar mijn keel en onmiddellijk gaan alle vogels uit de omgeving op de wieken, doch binnen de minuut zijn alle weer gedaald.

Verscheidene vogels slapen met de kop in de veren; meestal staan ze dan op twee poten, soms op één poot. Eén slaapt op het in het hielgewricht gebogen poten, waarbij de lange zwarte tenen onder de kop liggen.

Om 13.30 wordt het donker, er komt een onweer opzetten. Om 14.00 begint het te regenen. Alle oude vogels staan roerloos. Sommige jongen blijven bedelen. Om 15.00 komt János mij afhalen. Op de terugweg barst de bui pas goed los en we regenen kletsnat.

- *blauwe reiger*

18 mei 1965. Rondvaart over het meer. Tenten geplaatst bij porceleinhoen en blauwe reiger.

Om 5 uur opgestaan. Bij de tent horen we turkse tortel, leeuwerik, graune, gors, snor, rietzanger, rietgors, kwartel, roodborst-tapuit. Vliëgend boven het meer zien we: kokmeeuwen, lepelaars, purperreigers, blauwe reigers, grote zilverreigers, bruine kiekendieven, zwarte sterns, witoogenden.

Om 6.30 vertrekken we met twee punters en de aluminium boot. Onderweg horen we regelmatig snorren. Om 7.15 toont Pista het nest van een witoog-eend, diep verborgen in de vegetatie in het riet. Tien minuten later een nest van een waterral met zeven eieren; een tweede nest van een witoog-eend, een nest van kleine karekiet met vier eieren, twee nesten van klein waterhoen. We zien geregeld witoogenden, veel zwarte sterns en veel baardmannetjes.

Bij het nest van een klein waterhoen met acht eieren wordt de tent op de aluminium boot gemonteerd. Dit nest ligt diep verscholen in een rietpol en is alleen van de waterzijde te fotograferen. Boot en tent worden goed verankerd met ijzerdraad.

We gaan verder naar de kolonie purperreigers in het hoge riet. De meeste nesten bevatten kleine jongen; een enkel nest nog eieren. We vinden het nest van een blauwe reiger met vier kleine jongen. M.i. is het te riskant om hier de schuiltent te plaatsen, omdat deze midden in de kolonie zou moeten staan. Daarom zien we hiervan af.

We punteren verder naar een andere gedeelte van de kolonie. Op een plek, die hij alleen kent, stopt Pista te midden van zeer hoog riet. We moeten nu vlak bij de kolonie zijn. Ik weet, dat alle vogels nu roerloos met gestrekte hals op hun nesten staan te zekeren. Dan zet Pista zijn hoedje op de vaarboom en steekt deze met een lachend gezicht omhoog. We moeten nu scherp opletten waar de vogels omhoog komen. Enkele tien-tallen purperreigers en twee blauwe reigers komen op de wieken en gaan cirkelen. We gaan er op af. Met drie man trekken we de boot door het riet, waarbij de dijlarzen vol lopen. De bewakers vinden twee nesten van de blauwe reiger, elk met vier jongen. Links en rechts nestelen

BLAUWE REIGER „ . . . staan met de koppen naar elkaar gericht“

purperreigers, alle met jongen. Volgens de beproefde methode (houten vlonder op gesneden riet) wordt de schuiltent op negen meter afstand geplaatst.

26 mei. 's Morgens vroeg roerdomp en dwergooruil gehoord. Om 6.20 vertrekken we voor de aanzit bij de blauwe reiger. Onderweg zien we ca. zeven en twintig overvliegende grauwe ganzen, een woudaapje, een waterral, veel baardmannetjes en witoogenden.

De schuiltent staat al sinds 18 mei bij het nest, zodat mag worden verwacht, dat de vogels goed gewend zijn. De afstand is negen m. Het nest bevat vier flinke jongen, één exemplaar is duidelijk kleiner. Links en rechts liggen nesten van de purperreiger met kleine jongen.

Om 8.10 verlaten de begeleiders me en zit ik alleen in de tent. Het is warm zonnig weer. De purperreigers komen al na 10 minuten op de nesten terug en blijven daarop staan. Met moeite kan ik door het dichte riet een glimp van de vogels opvangen. Ze zijn kennelijk volkomen gewend aan de aanwezigheid van de schuiltent. Om 8.30 landen beide volwassen blauwe reigers op het nest. Eén van hen vliegt spoedig weer op. De andere voert een enorme vis van naar schatting bijna een pond! De jongen kekkeren onophoudelijk en vechten om de vis. De oude vogel blijft op het nest staan, zekert met lange hals, knipoogt en gaapt.

Om 9.35 komt de andere. Beide staan enige tijd met de koppen naar elkaar gericht en met gespreide halsveren. Een prachtig gezicht! De eerste vogel vliegt. Om 9.35 komt de andere oude vogel. Beide staan enige tijd met de koppen naar elkaar gericht en met gespreide halsveren. Een prachtig gezicht! De eerste vogel vliegt na 2 minuten weg, de laatstaangekomene voert een zoodje vis, weer is er een heel dikke bij. Het kleine jong blijft kekkeren, heeft blijkbaar niets kunnen bemachtigen. Zo nu en dan krijgt hij een venijnige pik van zijn broertjes of zusjes. Deze zijn kennelijk verzadigd. Ze hebben het warm en kruipen in de schaduw van de oude vogel. Dit duurt uren lang. Om 13.45 komt de andere oude vogel terug. De thuisblijver vliegt vrijwel direct weg. Er komt weer nieuwe voorraad voor de kekkerende jongen, twee grote vissen. De eerste vis wordt onmiddellijk verzwoegen door een groot jong. Om de andere vis wordt fel gevochten. Het kleinste jong heeft de kop te pakken, een ander de staart. Tenslotte slaagt het kleine jong erin de vis te verzwelgen, die nauwelijks door zijn keelgat kan. Met kleine rukjes zie ik de vis dieper naar binnen gaan. De staart blijft nog een tijdlang schuin uit de bek steken. Een ander jong trekt aan de staart. Tot de vis dieper zakt en ook de staart verdwijnt.

Langzamerhand wordt het dan rustiger. De jongen liggen in de nestkom of poetsen wat; de oude vogel staat te dommelen.

János verzorgt de aflossing om 15.45.

- P. C. Dwarshuis, Schiedamseweg 89, Vlaardingen

BLAUWE REIGERS. Velencei-tó 26 mál 1965